

Column
Atze Boerstra

Less is More

Herkent u dat? Dat je van een project terug naar huis rijdt en onderweg denkt: alles moet echt totaal anders? Vast niet, in onze branche houden we in basis van repetitie en herhaling van oplossingen uit het verleden. We laten dat radicaal omdenken van processen en gebouwtechnieken graag over aan bijvoorbeeld de architecten.

Begrijp me niet verkeerd: het is niet zo dat ik vind dat we het allemaal verkeerd doen. Integendeel. De afgelopen jaren is er veel bereikt op het gebied van bijvoorbeeld energie-efficiëntie en comfort. Maar ondertussen is er ook iets anders gebeurd. We maken, deels ten gevolge continu aanscherpende regelgeving, onze installaties steeds complexer. Je ziet dat vooral in de woningbouw, deze neiging tot overengineering.

Prima natuurlijk als men in de eigen woning met duurzaamheid aan de slag wil met zonnepanelen, thuisbatterijen, warmtepompen en warmteterugwinning. De extra installaties verbeteren de energieprestaties en zorgen voor lagere energierekeningen. Tegelijkertijd is een consequentie van al die extra techniek in huis dat het een stuk ingewikkelder wordt om het geheel te bedienen en te onderhouden.

En met name dat laatste punt dat is iets waar bijvoorbeeld de medelander die in een krachtwijk woont in een huurflat niet zoveel mee kan. Persoonlijk denk ik dat ook veel huishoudens in koopwoningen niet per se op een overdaad aan complexe installatietechniek zitten te wachten. Sterker nog, ik meen een trend te zien – onder andere bij projectontwikkelaars en woningcorporaties - die neerkomt

op een groeiende weerstand tegen moderne woningtechnieken. Je ziet dan dat men terug willen grijpen op simpelere oplossingen en bij bijvoorbeeld renovaties wil vasthouden aan 'veilige', bekende oplossingen, zoals verwarmen met behulp van gasketels en ventileren met te openen ramen.

Waar komt die aversie tegen moderne woningtechnieken vandaan bij een deel van de betrokkenen, niet in de laatste plaats de bewoners zelf? Veel mensen voelen zich waarschijnlijk overweldigd door de hoeveelheid keuzes, die je anno nu kunt maken bij woninginstallaties. Ze overzien niet meer wat ze wel of niet echt nodig hebben en hebben mogelijk het gevoel dat ze steeds afhankelijker worden van experts voor iets dat ze vroeger gewoon zelf konden en begrepen.

Wat mogelijk ook meespeelt is het gegeven dat veel van de moderne installatie-producten en systemen niet gemaakt lijken om lang mee te gaan. Als gebouweigenaar of huurder word je afhankelijk van tijdige software updates, onderdelen die mogelijk al na een paar jaar niet meer leverbaar zijn, of fabrikanten die überhaupt stoppen met ondersteuning op afstand als men weer eens in de 'installatie-complexiteit' is verdwaald. Het is niet de bedoeling om in deze

Atze Boerstra is hoogleraar gebouwinstallatie innovatie aan de TU Delft. Hij laat iedere editie zijn licht schijnen over heikele en minder heikele onderwerpen in de installatie-sector.

column een oproep te doen om terug te keren naar old school woningtechnieken waar ook de minder technisch georiënteerde Nederlander met 'oudewets' woongedrag mee uit de voeten kan. Wat wel een goed idee is, denk ik, is om binnenkort eens een pas op de plaats te maken met elkaar. De eerder genoemde weerstand tegen installatie-innovaties hoeft geen probleem te zijn, maar een en ander laat wel zien dat technologische vooruitgang niet altijd synchroon loopt met menselijke behoeften. Moderne systemen zijn vaak efficiënter en duurzamer, maar ze moeten ook gebruiksvriendelijk, betrouwbaar en onderhoudsarm zijn om breed geaccepteerd te worden.

Juist in de woningbouw is het belangrijk dat we die balans gaan vinden tussen moderne, duurzame oplossingen enerzijds en simpele, robuuste uitvoering anderzijds. De modernistische architect Mies van der Rohe zei het al: 'less is more'. Het is een uitspraak waar we misschien elke TVVL-cursus mee zouden moeten beginnen. In dat verband kijk ik uit naar een eventuele toekomstige TVVL workshop waar we onszelf de vraag zouden stellen: Kan het simpeler & robuuster in de woningbouw? En zo ja, hoe dan?